

забезпечення соціально-культурних ініціатив. Отже, перспективними напрямками подальших наукових досліджень є методологічне забезпечення аудиту витрачання цільових коштів.

Список використаних джерел:

1. Заказнова Г. Аудит звіту про цільове використання грантових коштів. URL: <https://audit-invest.com.ua/ua/articles/blog/audyt-zvitu-pro-tsilove-vykorystannya-grantovyh-koshtiv>.
2. Методичні рекомендації з управління грантами ПРООН – ГЕФ. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/09787761c5c783de7770d23bca5d409459c7f047554c051dc4a1ce54fa06009d.docx>.
3. Аудит і запевнення щодо достовірності інформації: Deloitte. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/audit/solutions/what-is-audit.html>.
4. BDO Україна. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/about-2/official-information>.
5. ProAudit. Consulting Group. URL: https://proaudit.ua/uk/statti/blog-4_ua.
6. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <https://mof.gov.ua>.
7. Дячук О. Особливості аудиту грантових проєктів. Матеріали дискусії від 10 березня 2021р. URL: <https://www.apu.com.ua>.
8. Аудит Звіту про використання коштів Благодійної організації «Український інститут політики громадського здоров'я». URL: https://www.uiphp.org.ua/images/attachments/Reports/Audit_USAID_UKR_2020.pdf.
9. Облік та фінансова звітність підприємств під час війни. Як обліковувати різні форми державної допомоги? URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/08/9-yak-oblikovuvaty-rizni-formy-derzhavnoyi-dopomohy.pdf>.

УДК 336:657

Дяк Олег Вікторович,
аспірант кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

АНАЛІТИЧНІ АУДИТОРСЬКІ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КРИПТОВАЛЮТНОЇ БІРЖІ

Останні декілька років індустрія криптовалют набула значної популярності. Сукупний обсяг капіталізації криптовалют наразі становить більше 1.42 трильйони доларів [1]. Функціонування ринку криптовалют у поточному стані важко уявити без криптовалютних бірж, які по суті, виступають посередником у торгових операціях між покупцями і продавцями. Зараз функціонує більше 200 таких зареєстрованих установ, які функціонують по всьому світу, більшість з яких є централізованими. Криптові біржі слугують важливою інфраструктурою в екосистемі цифрових активів, уможливлючи торгівлю, інвестиції, інновації та глобальну участь у світі криптовалют і технології блокчейн, що еволюціонує.

Через високу волатильність та можливість спекулятивної торгівлі задля швидкого примноження коштів ринок криптовалют також провокує виникнення великої кількості шахрайських схем, через які користувачі можуть втратити свої

кошти. За останні 2 роки ринок криптовалют переживає період стагнації, що призводить також до фінансових труднощів криптовалютних бірж. У 2022 році одна з найбільших криптобірж у світі FTX зазнала банкрутства, що призвело до тяжких наслідків для всього крипторинку, а загальні втрати становили більше 8 мільярдів доларів [2]. Більшість урядів країн за останні роки прийняли рішення унормувати операції з криптовалютами та криптовалютними біржами. Для легального функціонування у більшості країн, криптобіржам необхідно мати відповідну ліцензію для діяльності. Основним джерелом інформації для регуляторів про результати і дотримання вимог їх функціонування є фінансова звітність підтверджена аудитором. Також використовуються інші додаткові внутрішні дані криптобірж, наприклад верифікована база користувачів з їх балансами та їх незалежною оцінкою. Одним з головних регуляторів на ринку криптовалют у світі є Комісія з цінних паперів та бірж США (SEC). Вона регулює діяльність всіх установ, що надають фінансові послуги на території США, в тому числі і криптобіржі. В її обов'язки входить і аналіз фінансових звітностей криптовалютних бірж. Розглянемо детальніше звіт, в тому числі фінансову звітність, який подані криптобіржою Coinbase за 2022 рік [3].

Фінансова звітність криптовалютної біржі схожа на фінансову звітність традиційного бізнесу і складається з кількох ключових компонентів:

Баланс: цей звіт надає інформацію про поточний фінансовий стан біржі. Він включає активи (наявні криптовалюти, грошові кошти, інвестиції тощо), зобов'язання (кошти користувачів на зберіганні, непогашені борги, операційні зобов'язання) та акціонерний капітал.

Звіт про прибутки та збитки (Звіт про фінансові результати): цей звіт підсумовує доходи, витрати та прибутковість біржі за певний період. Він включає дохід від торгових комісій, комісій за лістинг та інших джерел, а також операційні витрати, такі як технологічні витрати, витрати на дотримання нормативних вимог, маркетинг та заробітну плату працівників.

Також до фінансової звітності криптобірж входять: Звіт про рух грошових, що відстежує рух грошових коштів на біржі та за її межами протягом певного періоду; Звіт про власний капітал, де відображаються зміни у власному капіталі з плином часу, включаючи внески капіталу, нерозподілений прибуток, дивіденди; Примітки до фінансової звітності, що надають додаткову інформацію та пояснення щодо статей, представлених у фінансовій звітності; Аудиторський висновок, який містить незалежну оцінку точності та достовірності фінансової звітності.

Оцінка аудитором фінансової звітності криптовалютної біржі передбачає виконання численних аналітичних процедур для визначення її фінансового стану, результатів діяльності та потенційних ризиків. При аналізі варто звернути увагу на низку аспектів:

Джерело доходів криптобіржі: необхідно визначити та проаналізувати джерела доходів та їх розподіл між собою. До доходів належать торгові комісії біржі, плата третіх сторін за лістинг, комісії за депозити і виведення коштів користувачів, маржинальні та ф'ючерсні комісії за додаткове фінансування, доходи від переоцінки криптоактивів біржі на балансі та інші джерела доходів.

На основі історичних даних та поточного стану на ринку можна оцінити стабільність і потенціал зростання цих джерел доходів.

Структура витрат: Важливим аспектом є аналіз структури витрат біржі. До них відносять операційні витрати, такі як витрати на технічну підтримку та розробку біржі, заходи безпеки, комплаєнс, маркетинг і витрати, пов'язані з персоналом. Для аналізу витрат необхідно визначити ефективність управління ними та потенційні шляхи для оптимізації.

Прибутковість і маржа: Для аналізу фактичних результатів функціонування криптобіржі в звітному періоді та перспектив у майбутньому потрібно оцінити прибутковість, проаналізувавши показники рентабельності, такі як валова рентабельність і чиста рентабельність. Після цього варто порівняти ці показники з галузевими стандартами або показниками конкурентів, щоб оцінити ефективність біржі в отриманні прибутку.

Ліквідність і платоспроможність: Для цього необхідно переглянути баланс для оцінки ліквідності та платоспроможності, а саме на співвідношення поточних активів до поточних зобов'язань, щоб оцінити короткострокову ліквідність. Також важливо проаналізувати здатність біржі покривати довгострокові зобов'язання.

Управління активами: з досвіду банкрутства криптобіржі FTX, це є одним з найважливіших аспектів. Слід проаналізувати склад і оцінку активів, зокрема, криптовалютних активів, та поточні інвестиційні проєкти біржі. Варто звернути увагу на метод оцінки, який використовується (наприклад, за собівартістю або ринковою вартістю), і оцінити зміни у вартості активів з плином часу.

Аналіз руху грошових коштів: основним джерелом інформації для аналізу даного аспекту є звіт про рух грошових коштів, що дає зрозуміти надходження та вибуття грошових коштів біржі. Для комплексного аналізу потрібно також розглянути операційну, інвестиційну та фінансову діяльність, щоб визначити джерело генерування грошових коштів на біржі, та оцінки інвестиційних рішень та джерел фінансування.

Боргова і фінансова структура: Потрібно оцінити боргові зобов'язання біржі, якщо такі є, та визначити співвідношення боргу до власного капіталу, щоб зрозуміти структуру капіталу та її вплив на фінансову стабільність біржі.

Ключові фінансові коефіцієнти: аналіз фінансової звітності обов'язково має включати розрахунок таких фінансових коефіцієнтів, як рентабельність інвестицій (ROI), рентабельність власного капіталу (ROE) та співвідношення боргу до активів. Ці коефіцієнти дають уявлення про ефективність, прибутковість і фінансові важелі діяльності біржі.

Дотримання нормативних вимог та управління ризиками: у фінансовій звітності обов'язково має бути вказана інформація про дотримання біржею регуляторних вимог та практики управління ризиками. По результатах цих даних необхідно оцінити наскільки ефективно біржа реагує на ризики безпеки, регуляторні зміни та операційні ризики.

Порівняльний аналіз: оскільки на ринку криптовалют існує більше 200 криптобірж варто порівняти фінансові показники та коефіцієнти біржі з галузевими показниками, показниками конкурентів або з попередніми

періодами, щоб визначити тенденції та сфери, які потребують покращення.

Примітки та розкриття інформації: останнім важливим аспектом є аналіз приміток до фінансової звітності на предмет додаткової інформації та розкриттів, пов'язаних з основними принципами облікової політики, умовними зобов'язаннями та будь-якими іншими важливими деталями.

Аналіз фінансової звітності криптовалютної біржі аудитором вимагає всебічного розуміння як методів фінансового аналізу, так і унікальної динаміки криптовалютної індустрії. З огляду на те, що криптовалютна індустрія швидко розвивається, регулярний і ретельний аналіз фінансової звітності має вирішальне значення для бірж. Незалежна оцінка аудитором їх діяльності допомагає зацікавленим сторонам, інвесторам, регуляторам і користувачам приймати обґрунтовані рішення та розуміти загальну ефективність і фінансову стабільність біржі.

Список використаних джерел:

1. Cryptocurrency market.URL: <https://coinmarketcap.com/charts/#volume-24h>
2. Nathan Reiff. The Collapse of FTX: What Went Wrong With the Crypto Exchange?. URL: <https://www.investopedia.com/what-went-wrong-with-ftx-6828447>
3. Coinbase Annual Report 2022 .URL: <https://d18rn0p25nwr6d.cloudfront.net/CIK-0001679788/86fe25e0-342b-40fa-aacc-ea04faf322cb.pdf>
3. Exchange Benchmark November 2023.URL: https://assets-global.website-files.com/63e3774c88285e5c6cbf3b9d/65427d7c273d7352ef10d19f_Exchange%20Benchmark%20November%202023.pdf?_hsmi=78213503
4. Qing Chan. An Inside Look into Cryptocurrency Exchanges. .URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3759062
5. Qassim A. Cryptocurrency: Global Accounting Leaders Seek Guidance. Bloomberg BNA. 2020. URL: <https://www.bna.com/cryptocurrency-global-accountingn57982091448>
6. Mei Luo, Shuangchen Yu. Financial reporting for cryptocurrency. .URL: https://www.researchgate.net/publication/366309194_Financial_reporting_for_cryptocurrency/link/639bdfc6095a6a777432f2b7/download
7. Nathan Reiff. The Collapse of FTX: What Went Wrong With the Crypto Exchange?. URL: <https://www.investopedia.com/what-went-wrong-with-ftx-6828447>

УДК: 657

Зубенко Валентина Сергіївна,
здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії,
науковий керівник: д.е.н., професор кафедри аудиту Слободяник Ю.Б.,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» заклад вищої освіти (ЗВО) – це особливий вид установ, які в межах правового поля здійснюють освітню діяльність на певних рівнях вищої освіти, забезпечуючи організацію освітнього процесу і, як результат, здобуття особами вищої освіти. ЗВО також